

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

—
Un număr singularic
10 flieri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sîmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

„Unire“ ori „reformă?“

A discuta chestia „reuniunii bisericilor românești, în felul cum a făcut-o d-nul Virgil Pop în „Progresul“, nu numai că e fără de niciun folos, ci pare a avea scopul de a zăpăci pe unii cititori ai foii. Căci, ce înseamnă alta decît a zăpăci pe cei slabi de înger, spunîndu-le în Nr. 40/1910 „că înaintea lui Dumnezeu numai o singură lege poate fi adevărată, fie cea unită, fie cea neunită, una din două, dar la niciun caz amîndouă deodată;“ și: „să explicăm poporului (în spiritul lui Hristos) și cîteva deosebiri dogmatice;“ — ear în Nr. 48/1911 (așadară cu un an mai tîrziu): „Am susținut totdeauna (?) și susținem și acum, că nu este nicio pedecă dogmatică ori canonică în calea unirii bisericilor?“ Curat „în spiritul lui Hristos“: „Să nu știe stînga ta ce face dreapta ta“.

Noi cu mintea noastră, nu pricepem un lucru: Dacă există „deosebiri dogmatice“ între cele „două“ biserici, cum de „nu este nicio pedecă dogmatică în calea unirii lor? Și dacă nu-î „nicio pedecă dogmatică în calea unirii bisericilor“, de ce trebuie „să explicăm poporului și cîteva deosebiri dogmatice?“

A încurca lumea cu astfel de inconsecvențe nu înseamnă a vorbi „în spiritul lui Hristos“ ci seamănă a rabulistică, pe românește „a bate apă'n piuă“.

Dar apostolul „unirii“ ori „reunirii“ bisericilor nu se oprește aci, ci în același spirit lămurește: *primatul papal* (Nr.

2/1912), purcedarea Duhului sfînt și dela Fiul sau *Filioque* (Nr. 3/1912), și *purgatorul* sau *locul curățitor* (Nr. 7/1912). „Azimele“, „imaculata concepție“, „infallibilitatea“ ... le-a lăsat neexplicate. Păcăt. Căci, dacă le explica tot ca pe cele trei „puncte“, sigur „unirea“ sau „reunirea“ ar fi urmat la moment.

„Oare într'adevăr să fie primatul papal o pedecă în calea unirii bisericilor?“ se întrebă d-nul Pop. Și răspunde cu „nu“, pentru că „și sfinții părinți ai bisericii orientale din epoca marilor sinode ecumenice ale bisericii învățau primația papei peste toate bisericile“.

Oare? Da, căci d-nul Pop citează din Ioan Gură-de-aur, din patriarhul Ciril al Alexandriei, ș. a. Cunoaștem și noi „orientalii“ (cum le place unora să ne numiască) faptele și mărturiile *iventate*, adică *falișificate*, ori *denaturate* ale „Latinilor“. Până azi însă nu ni-s'a dovedit că sf. Petru (al cărui urmaș se crede a fi episcopul Romei) ar fi fost „*primul* între apostoli“ ca *șef și stăpînitor absolut*.

Privitor la purcedarea Duhului sfînt ni-se spune că „nu numai sfinții părinți apusenii, ci și cei orientali de înainte de veacul IX conglăsuiau în a învăța, că Duhul sfînt purcede dela Tatăl și dela Fiul...“ Insa „în veacurile de mai tîrziu în șirul scriitorilor orientali aflăm contrari ai acestei credințe... respectivii au atribuit un senz greșit tilcuirii (?) bisericii apusene, adică senzului, că Latinii ar învăța că Duhul sfînt purcede dela Tatăl și dela Fiul, *ca din două izvoare*, ear nu ca dintr'unul... Dar pe nedreptul, devremece

Latinii totdeauna au învățat, în conglăsuire cu vechii părinți orientali și apusenii ai bisericii, că Duhul sfînt purcede dela Tatăl și dela Fiul *ca dintr'un singur izvor*.“

Sîntem lămuriți. Dece să mai spunem, că la începutul veacului 9 papa Leo III n'a voit să primiască adausul *Filioque*, deși i-se cerea din partea împăratului Carol-cel-mare? Las'să judece *mintea omenească*. Duhul sfînt purcede dela Tatăl (o persoană în Treime) și dela Fiul (altă persoană în Treime), și totuși să susțină că e *un singur izvor, un singur principiu*, nu înseamnă asta a zăpăci lumea? Biserica veche învăța că este *un Dumnezeu* (o substanță divină), în *trei persoane* (Tatăl, Fiul, Duhul sfînt) deosebite prin *însușirile lor personale*. Insușirea personală a Tatălui este, că e *nenăscut, e principiu*; a Fiului, că e *născut* din Tatăl; a Duhului sfînt, că *purcede* din Tatăl. În Tatăl ca principiu al propriilor sale lucrări, sînt două acte deosebite: unul se numește *naștere*, și are pe Fiul sfînt ca obiect. Celalalt se numește *purcedere*, și are pe Duhul Sfînt ca obiect. Duhul sfînt purcede *dintr'un singur principiu, din Tatăl*, nu însă și *din Fiul*, pentru că în cazul acesta ar fi *două principii* (unul: Tatăl, și altul Fiul). Cudreptcuvînt a zis, deci patriarhul Fotie: „care este creștinul acela, care să poată primi două izvoare în Treime?“

D-nul Virgil Pop, însă, cade în cunoscuta greșală a apusenilor de a amesteca *trimiterea* Duhului sfînt, prin Tatăl și *Fiul*, cu *purcederea, veșnică* prin care Duhul sfînt este produs. *Veșnica purcedere* a Duhului sfînt nu poate veni decît dela Tatăl, *unicul*

FOILETON.

Nebunul.

Nimic mai înfiorător și mai dureros, decît să vezi omul — ființa aleasă a lui Dumnezeu — fără de cîrmă. Sărac luntraș! Valurile nebuniei, din tot ce-î în lume îi fac namai sînci, sînci amenințătoare... Toate zvîrcolirile lui sînt zadarnice. Nori grei ca plumbul, îi apasă și întuneacă mintea; întunerecul îl dominează...

L-am văzut, după reîntorcerea-î din casa de nebuni, înaintea bisericii. Arunca cu petricele în turnul bisericii. Ingenunchea, apoi se bătea cu pumnii în piept. Rostia cuvinte fără niciun înțeles. Mi-s'a făcut milă de dînsul; dar ce eram să fac...

S'a liniștit apoi. Intr'un tîrziu au venit ai săi și l-au dus acasă.

Scenele de felul acesta se repetau, cînd scăpa de acasă. Rău nu făcea la nimeni, pentru că avea puțină frică de semenii săi...

Intr'o după amează s'a abătut la ferestra-mî. Era voios și ridea-ridea. Văzînd eu, că mă pot vorbi cu dînsul, m'am apropiat de ferestră și am început a-l întreba unele-altele. Mi-a răspuns la toate, așa dupăcum îi îngăduia roata minții.

L-am întrebat, unde a fost, că nu l-am văzut demult, și cum se simte?

— Mă simt bine, zice, dar ce te interesează că pe unde am umblat?

— Vezi, totuși... totuși...

Dup'o scurtă pauză îmi spuse, că a fost la Dumnezeu.

— Și ce-ai făcut acolo, ce ți-a spus Dumnezeu.

— Tu vrei să ști prea multe!

— Uită, dacă nu altuia, dar mie poți să-mi spuți toate, căci bine știi, eu nu am să te tradez.

— Bine!... Cînd m'a retrimis Dumnezeu, mi-a zis: Nicolae, unde vezi vedea că se fac nedreptăți, acolo fă tu dreptate; cu pumnul, cu tot ce vezi putea. Sfarmă, zdrobește, rupe, sparge tot, ce ți-se va opune. Și vezi, adaugă el, toate acestea eu nu le fac. Mai aștept, și de nu se vor îndrepta treburile, am să-mi răzbun... amar o sa-mi răzbun...

Lumea ride de mine; oamenii fug din calea mea. Și spune-mi tu, cui i-am făcut eu ceva?

Mai aștept, și de nu se vor îndrepta treburile,

Tu, să nu mă trădezi, îmi zise, căci atunci mi-s'ar nimici toate planurile.

Mai am să-ți spun multe, dar acum nu pot, mă grăbesc...

Uită, o trupă de soldați: Eată-î, trec! Mă cheamă cu toții! Nu-î vezi? N'auzi trombeta? Mă duc, mă duc cu ei!...

A luat-o apoi dealungul străzii la fugă. Cine știe pe unde se va fi oprit...

Inchid ferestra și mă retrag.

M'a cuprins o tristeță și o tainică durere mi-a cuprins inima...

Doamne, ce-o fi păcătuit omul acesta, căci prea dureroacă îi este pedeapsa?...

Vlăduț.

Mica ciocărlie.

Cînd soarile măi cald pripieșce,
Prin flori albințe bîzîind,
Cînd codru, cîmpu înverdzășce
Și păsări viesăle cîntînd,

Așa o lăsat Dumnedzău,
Că nu tot eamnă gre să fie,
Nici binfelte fără dă rău,
Că cit trăim nime șcie.

Că în viața omeniască
Nu îi decît o primăvară;
Cît nu șciu să o folosască,
Trăesc înveci eamnă amară.

Și nuî-alfi tot cîrcînd,
Că mult ar trăi fără trudă,
Și alfi eară blăstîmind,
Că gireptacea îi prea crudă.

La coșnița plină d'albințe,
Să nîe uităm noi fiecare,
Ș'apoi să gîugecăm măi bințe
Cînte să aibă vot măi mare:

Albinfelte sirguitoare,
Ori trîntorii ai dă așceptă
S'aibă tot dîz dă sărbătoare
Și mîere — fără nicio faptă...

Plugari, voi sămănaț, arînd,
Dreptace trăbue să fie,
Așa să 'nalță 'n sus cîntînd
Vioate mica ciocărlie.

Ilie Crăclunel.

principiu în Treime, și nu poate atribui Fiului această purcedere veșnică fără a admite un *principiu secundar* în Treime și a atribui Fiului *înșușirea personală* a Tatălui, prin ceiace se desființează deosebirea persoanelor și se atacă însuși dogma treimei persoanelor.

Dacă, deci, și „Latini” sînt de acord cu „orientali”, că Duhul sfînt purcede „dintr'un singur izvor”, ce senz mai are adausul Filioque? Ear dacã biserica „unită” ține atît de mult la dînsul, primit-a în cărțile sale liturgice la simbolul credinței adausul „și dela Fiul” ori a păstrat neschimbat textul vechi al simbolului dinaintea „unirii”?

A continua în felul acesta dezbaterea chestiei „unirii” bisericilor și a întrebării „care este biserica adevărată”, ar însemna, cum zice d. Dr. M. Vladimirescu în Nr. 8/1912 al „Progresului”, să improspetezi din nou, scotocind prin arsenalul vremilor apuse, toate dovezile, toate citatele și tot ce a putut născoci spiritul omenesc în această luptă. Inlocul „astorfel de sterile dezbatere teologicești”, ar fi mai bine să urmăm calea firească pe care ni-o indică programul cuprins în vorba poporului „o lege românească e”, *la un Dumnezeu ne închinăm*, care nu vrea să știe nici de existența, nici de neexistența „deosebirilor dogmatice”, cari preocupă numai pe „cei tupilați la spatele certelor confesionale”.

A încerca să dovedești că numai „una din două” e adevărata biserică a lui Hristos, e un lucru zadarnic astăzi, cînd *faptele* ne spun că *niciuna nu este biserica adevărată a lui Hristos*, pentru că formele moarte și „dogmele împetrite” au alungat din cele două biserici *spiritul lui Hristos*.

Dacă Mîntuitorul lumii ar veni dinnou pe pămînt, n'ar afla nicio urmă din biserică întemeiată de el, ci ar afla earășl Iscarioțl cari l-ar vinde, Caiafe cari i-ar rosti sentința de moarte, și — oficialitatea care l-ar pironi pe Cruce.

Petrache.

Studii criminale.

Cu privire la sectele religioase.

Traducere liberă, după Aug. Locvenstimm

Eunuchii (Castrati).

Secta eunuchilor s'a format din chliști, după principiile lor ascheți, defacto însă oamenii cei mai imorali, formînd un cerc de fanatici, cari nu numai că puseseră aschismul ca dogmă, ci au primit un mijloc radical pentru a pune capăt orcărei destrăbălări. Acest mijloc e mutilarea bărbaților și a femeilor. Ideia nu e nouă. În orient trebuințeau ba și până azi se întrebunțeau eunuchi ca păzitori de harem. În timpurile vechi, în chorurile papale se castrau unii cîntăreți spre a-și conzerva vocea înaltă. În ambele cazuri castrarea avea în vedere un scop practic.

Secta rusească însă întrebunțeau castrarea numai din pur fanatism, fiind convinși că e necesară pentru mîntuirea sufletului din ghiarele diavolului. Deși o astfel de dogmă e respingătoare pentru orcare om cuminte, totuși are mulți partizani, ba comunitățile castratilor sînt lățite peste întregă Rusia.

Guvernul caută pe toate căile a sufoca eunuchiatul. În legi e pus apriat: castrarea altor persoane se pedepsește cu închisoare împreună cu muncă silnică, numită la ei *Catorga*; ear mutilarea proprie cu deportare în Siberia ostică, și totuși în lățirea sectei nu se observă nicio descreștere.

Deacea pentru fiecare amplotat de jus-

tiție e necesar a fi apriat înformat despre vața acestor fanatici. Din nenumăratele procese se pot scoate datele cele mai interesante. Afară de aceasta se pot atrage și din literatură și în special, din opul lui Pelican, care e unicul în felul său.

Din procesele cele mai mari amintim următoarele: Cel mai însemnat s'a pertractat la 1876 în guvernamentul Simferopol. Pe băncile acuzaților ședeau 136 persoane, cei mai mulți dintre dînșii erau între 30—35 de ani; lînga ei ședeau alături bătrîni, tineri, chiar și copii. Intre aceștia se aflau și „eunuchi-spirituali”, cari deși necastrați, totuși au tăria sufletească de încunjura femeile.

Acești din urmă sînt urmăriți de lege, numai cînd fac propagandă pentru lățirea sectei lor.

Al doilea mare proces s'a purtat la 1868 încontra milionarului Plotișin. Acuzatul a trăit în guvernamentul Tamboff în orașul Morșanek și prin colosala lui avere, a avut mare influență în întreg guvernamentul. El n'a fost castrat, dar toți oamenii și femeile, ce le avea la curtea sa și pe moșiile sale întinse, trebuiau să fie castrați.

În Mosca la 1871 în procesul contra fraților Kudrin au fost acuzați 24 persoane. În St. Petersburg la 1870 au fost acuzați 58 de persoane. Din acte s'a constatat, că la secta aceasta aparțineau persoane, nu numai ortodoxe, ci și luterane.

După Pelican castrații sînt mai lățite în guvernamentul St. Petersburg, Kursk și Orel, apoi în Moscova, Tamboff, Simferopol și Băsărabia.

Estinderea sectei e o urmare directă a învățaturii și organizației lor. Chliștii se despart în nenumărate comunități; căci fiecare crede după profetul lor. Și mulțumită acestei *împrejurări decentralizatoare*, secta nu se prea lățeste. Eunuchii însă afirmă: că Dumnezeu s'a coborît de douăori la om. Primadată prin Isus Chistos, adouaoră prin Selivanoff, care a și înființat secta. Ei la cel din urmă se roagă, și legile lui se țin de toți sectarii în uniformitate, din care cauză stau în mare comunitate unii cu alții și se și ajutoră reciproc. Astfel de ajutor e și necesar, căci propaganda lor se urmărește și pedepsește de lege, în cel mai aspru mod.

La poliție, ori la judele investigator, demulțorii se insinuă persoane, cari cu părere de rău recunosc a fi comis la mai mulți indivizi castrare. În Orel a fost judecat unul care s'a arătat că a castrat 45 persoane. Altul a fost judecat din Charcoff pentru castrarea a 60 persoane. Altul la județul din Kursk cu numărul victimelor de 104 și altul 114 persoane.

Fiecare adînc cugetător va recunoaște că astfel de acuze proprii nu au nimic comun cu adevărul. E numai un fel de manevrare pentru a ascunde pe adeverații conducători ai sectei. Asprimea legii îi lovește pe aceștia, cari pentru bani și vorbe frumoase iau asupra lor faptele altora. Astfel vinovații scapă din mina justiției și lucră pe ascuns mai departe la lățirea sectei.

Să tragem concluziunea. Din toate sectele fanatice din Rusia eunuchiatul e cea mai periculoasă. Pănăcînd la neganți ori chliști dîncînd-încînd se întimplă citeun omor singurațic ori în masă, toată lumea se revoltă, și pe vinovați îi ajunge pedeapsa dreaptă, pănă atunci însă eunuchii lățesc secta lor mutilînd an de an sute și mii de oameni, scăpînd de pedeapsa meritată.

I. Dabici.

CORESPONDENȚĂ.

Alibunar, 12 April 1912.

Onorată Redacțiune,

Activitatea învățătorului nu se poate reduce numai la munca desfășurată între cele patru ziduri ale școlii. Aceasta este numai o parte din programul unui adevărat dascăl, deci nu e complet. Învățătorul nu e numai al mlădițelor tinere, de subț cîrma sa, ci a satului întreg, în care a ajuns întru plinirea chemării sale. Demult se accentuează acest adevăr. Durere, că dintre cei „mulți chemați” puțini se nizuesc a adopta și realiza această credință. În cele mai multe locuri indolența e motivul principal care împedecă o atare muncă mai intensă; nu putem însă retăcea nici acele împrejurări locale, cari prin vitregitatea lor nimicesc manifestările de acest soi. Dacă am trăi o viață ce curge în ogașul unor principii normale, dacă numai munca adevărată ar fi echivalentul prosperării personale, atunci sînt sigur că tot învățătorul și-ar îndeplini bine chemarea de îndrumător al poporului. Cum însă relațiile vieții, de multe ori îi impune învățătorului o ținută contrară conștiinței și simțimentelor sale, abea mai dăm peste vreo activitate sănătoasă extrașcolară a învățătorului, prin care se nizuște a se apropia sufletește de popor. Că ce foloase rezultă din coatingerea mai intimă a învățătorului cu poporul, e deajuns să amintim numai unul singur: stima și iubirea față de școală și învățător.

Pelîngă toate abnormalitățile timpului nostru, în multe comune românești se observă un început sănătos, care ne umple inima de bucurie și ne întărește credința. Fie acest început cît de modest, însemnătatea lui e indiscutabilă și efectul netăgăduit.

O atare manifestare sănătoasă a fost și festivitatea școlară din comuna Sin-Mihal, aranjată ziua a doua de Sf. Paști, de corpul învățătoresc, cu școlarii din cl. V—VI. elementară, de sub conducerea d-nului Inv. *Pantelimon Dajdea*. Programul a fost bine compus, avînd mai multe cîntece, declamări, dialoguri și triloguri de M. Drăgan. O adevărată revelație vîzînd copii în mijlocul unui număr frumos de țărani și intelectuali, achitîndu-se toți foarte bine de rolurile lor. Cît de drăguți ciripiau ei în dialogurile și trilogurile predate. Ear părinților lor le creștea inima de fericire, vîzîndu-și odraslele lor istețe. Fața fiecăruia radia de mulțumire, voind parecă a îmbrășa pe acești oameni micuți. Cu finea festivității, fiecare se îndepărlă spre casă, cu o dulce mîngăere în suflet.

Îi mulțumim d-nului Inv. P. Dajdea pentru oboseala cu care ne-a procurat niște ore foarte plăcute; deasemenea și întregului corp didactic, rugîndu-l să nu se opriască la acest început, demn de toată lauda, ci să ne mai delecteze cît de des cu asemenea festivități școlare.

De încheiere am avea însă o mică observare: Ar fi foarte bine, dacă cu ocaziunea proximă s'ar ține și vreo disertație populară din partea cutărui învățător, dînd astfel festivității o valoare reală și mai mare.

L. R.

ECONOMIE.

Metode noi în agricultură. (Dry farming).

Cele șaisprezece state din Apusul Statelor-Unite au întindere de 400 milioane de hectare, deci cît jumătate Europa.

Mai pretutindenți în ele domnește secetă, căci nu cade pe an mai mult de 30 cm. de apă. În parte sînt pe jumătate secetoase, adecă au între 30 și 50 de cm. apă de ploae pe an.

Pelîngă asta pămîntul e sărac în materii hrănitore de carl a nevoe plantele.

Nu mai 40 milioane se pot cultiva, din cari 3 milioane cu ajutorul irigațiilor, dar acestea sînt dintre cele secetoase, deci cu apă mai puțină decît 30 de cm. pe an. Acest fel de pămînturi nici nu se pot altcum lucra. Dimpotrivă cele numai pe jumătate secetoase, se pot lucra prin metoda numit dryfarming adecă prin cultură uscată.

Tot dryfarming se întrebunțeau și în ținuturile umede, în timpul verilor secetoase. Dăm amănuntele toate după „Rev. sc.”.

În ce stă sistemul dry farming? Lucrînd potrivit pămîntul, fără a sămăna pe el nimic, îl

putem face să păstreze cea mai mare parte din apa ce cade.

În al doilea an sămănăm și apa înmagazinată în anul din urmă adăugându-se pelingă ceia ce cade în anul al doilea, face cu puțință recolte multumitoare. De pildă o moșioară de 120 de h. va da în fiecare an recoltă de 60, căci alte 60 vor înmagazina apă pe la anul.

Jumătatea ce nu va da recoltă în anul viitor, îndată după seceriș, o bate cu un vâlătuc greu încit o face să fie cit mai îndesată. Apoi ară la fața îndată după ploile cele mari, așa că apa pătrunde dar, nu prea adinc. Apoi grapează des, ca fața să nu se întărească și deci să nu se usuce în ea prin capilaritate și apoi să se evaporeze. Pe această parte nesămănată cu griu etc. cultivă plante cari omoară buruienile și cari îngrăpate slujesc ca îngrășaminte verde. Mereu și mereu plivesc și prășesc plantele acestea, ca să nu se înviroșeze la suprafață. Cind după un an secetos urmează unul cu ploae bogată, părțile moșiei, cari au apă adunată de anul trecut, dau recolte foarte frumoase.

Sistemul acesta, deși poartă nume englezesc, pare a fi fost născocit de Arabii din Spania și Maghreb. Spaniolii îl întrebuințează, moștenindu-l dela Mauri.

Obiceiul de a grapa mereu se întrebuințează demult în Franța, în Beauce. Ear baterea pământului spre a face la adincime potrivită o pătură îndesată prin care apa să nu pătrundă la adinc, se întrebuințează din vremuri străvechi în Scoția. Și în Mexico se întrebuințează asemenea metode.

Americanii au înghiebat sistemul lor, pe temeiul unei anchete făcută în toate părțile secetoase.

Acuma coloniștii francezi din Algeria și Tunis se interesează foarte mult de dryfarmingul american. Deacea au și trimis un delegat (Malcor) la congresul al V-lea special de Skopane (Washington).

Se crede că prin punerea în lucrare a dryfarmingului s'ar putea spori cu sută la sută întinderea cultivabilă în Algeria și Tunis. Neapărat aceleași servicii le-ar aduce în Tripolitania, Cirenaica și Maroco.

În privința irigațiilor s'a întâmpinat mari greutăți, în Statele-Unite, fiindcă în legile lor nu prevedeau chipul cum să se întrebuințeze apa râurilor la udat ogoarele.

Ba prea adeseori se întâmplau neînțelegeri, cind un riu trece prin mai multe state.

Totuși în 1902, erau în partea apuseană a republicii 3 jumătate mil. de hectare cultivate prin irigație. Legea din 17 Iunie 1902, „Reclamation Act“, a creat un organism federal care studiază irigațiile ce trebuie făcute, face planurile, le execută și apoi dă apă la ceice au nevoie de ea.

Serviciul cuprinde 12.000 de inși și îmbrățișează 16 state apusene, ear dela 1906 și Texasul și dela 1908, o parte din Mexico.

A durat lucrări de artă foarte însemnate și grele: zăgazul dela Pathfinder, cel dela Shoshona River (în Wyoming), cel zis Roosevelt în Arizona și tunelul Gunnison în Colorado.

Al. Delisle a dat toate amănuntele în „Geniu civil“ dela 4 Februar 1012.

Fondul serviciului se alcătuește din vânzarea terenurilor, proprietăți ale statului, și cari se dovedește că nu se pot iriga (pășune, păduri, locuri de vânătoare).

Celece se pot iriga, se vind numai după ce se gătesc lucrările trebuitoare. Unei familii i-se dau dela 4 până 64 de h. fără plată, dar cu îndatorirea de-a plăti în zece ani cheltuelile făcute cu irigarea pentru moșioara ei. Pentru apă are a plăti o sumă neînsemnată pe an, din care se acopăr chelielile de întreținere și de administrație.

După socotelile pe State nu le costă nimic lucrările acestea, ba dimpotrivă este și un excedent. Firește serviciului i-s'au pus printr'un împrumut duble la îndămină sumele trebuitoare, dela început. S'au luat măsuri pentru împărțirea moșiilor mari ce apucaseră a se înghieba aci și spre a se împedeca de a se alcătui altele în viitor, Statul vrea să întemeieze o clasă de proprietari mici neafirmați.

Prea rar au întrebuințat apă dela adincime spre a uda ogoare. De regulă au făcut iezături la partea de sus a râurilor, în muniți, înființând lacuri adinci, totdeauna pline de apă. Din pricina cutremurilor de pământ așa de primejdioase în acele părți, mai ales iezeturile sînt de pământ și nu de zid.

Dar acolo unde râurile lor curg prin văi

adinci, săpate în peatră s'au făcut iezeturi de peatră. Unele sînt cele mai înalte din cite s'au construit vre-odată.

Apa din aceste iazuri înalte se întrebuințează deasemenea la produs curent electric, care apoi se transmite prin sirmă în locuri unde nu poate ajunge apă de irigație și slujește ori la pompat apă mai de jos ori chiar la scos din adincimea pământului.

Pe o întindere de 5000.000 de ha. irigate, mulțumită lucrărilor noi, se produc recolte de 500 de milioane și trăiesc 125.000 de inși.

În ogoarele irigate cultura sfeclei lucernei, cartofii, portocalii, lămiți etc. cerealele de obicei se lucrează prin dryfarming, căci irigația e prea scumpă pentru ele. Mai ales lucerna se cultivă în ogoarele udate, căci se cosește de 2 și 3 ori pe an, îngrășă pământul și dă puțință de a crește vite, de a înființa lăptării etc. (V. Naț.)

Nr. 40/1912.

Convocare.

Despărțământul Verșeț al Reuniunii învățătorilor români dela școalele confesionale ortodoxe din Eparhia Caransebeșului își ține adunarea sa **Lună la 23 April (6 Mai) 1912** (în ziua marelui mucenic Gheorghe) în comuna **Vlaicovăț**, având următorul

PROGRAM:

1. După serviciul divin, deschiderea adunării.
2. „Familia, școala și biserica“ de P. Bizerea.
3. „Prima zi de școală“ de Ion Naia.
4. „Învățătorul confesional“ de Mihaï Simu.
5. „Cantoratul învățătorilor noștri și art. de lege 27 : 1907“ de Petru Goanță.
6. „Planul de învățământ și îndreptarul metodic“. Conform circularului konzistorial Nr. 4506 Șc./1910, fiecare învățător este îndatorat a se ocupa cu această temă; car nerespectarea acestei dispoziții formează abateră disciplinară.
7. Defigerea locului proximei adunări.
8. Propuneri.
9. Inchiderea adunării.

Coștei, 2/15 April 1912.

Patrichie Rămneanțu
președinte.

P. Bizerea
notarul despărț.

CRONICA.

Gentila d-șoară **Mărioara Antal** (Toplița), nepoată de soră a P. S. Sale episcopului Dr. Miron Cristea, cu adv. **Dr. Alexandru I. Morariu** (Caransebeș) fidaț. Multe și sincere felicitări!

Chestia acvirării duor autobuse pentru Oravița earși preocupă pe toți ceice se interează de prosperarea orașelului nostru.

† Eri noapte a încetat din viață fruntașul meseriaș **Jacob Botoș** din localitate. Răposatul a fost un om de inimă, vecinic zbuciumat de interes obștesc. Pe vremuri a fost prezidentul corporațiunii meșeriașilor, ear până la moarte membru devotat al comitetului parohial și membru al inspecțiunii băncii „Oraviciana“. Il deplînge număr-oasa sa familie, împreună cu toți prietini și cunoscuții. Dumnezeu să-l erte!

† Marți d. a. a fost înmormîntată v. d. **Maria Bogdanu născ. Strimbei**, mama harnicului comersant Gheorghe Bogdanu din Oravița-rom. Și cum decedata a fost un model de blîndețe și virtute femeiască, la înmormîntare a luat parte public inens din toate straturile societății, atît locale cît și din împrejurime. O deplîng fiu ei: **Ilie Bogdanu**, controlor la C. F. R. (București), **Gheorghe** și **Ion Bogdanu**, nepoții și întreaga comună. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvîntată! Transmitem și pe calea aceasta întristatei familii cele mai sincere condoleante!

Transatlanticul „Titanic“, cel mai mare vapor din lume s'a scufundat în largul mării, repunîndu-se viața a 1500 călători. Catastrofa a umplut lumea de groază.

La București s'a stins marele artist dramatic **Petru Liciu** în vîrstă de 41 ani.

Profesorului univ. **Dr. Iosif Siegescu**, deputat dietal, i-s'a conferit titlul de consilier aulic.

Prof. **Sabin Evuțianu** (Caransebeș) cu d-șoara **Eugenia Oprîșa** (Brad) logodiți. Felicitări!

Dr. Iustin Cl. Iuga, făcînd cenzura de avocat, se va stabili în Banat.

Duminecă un nesocotit intrînd cu o sticlă de benzină într'un vagon în gara din Oravița, în momentul cînd era să porniască trenul, a explodat benzina, ear vagonul luînd foc, s'au aprins hainele de pe mai mulți pasageri, transportați la spitalul din Timișoara.

Eri dimineață a fost spînzurat asasinul lui Löwinger, proprietarul muntelui de pietate din Timișoara.

La București a fost asasinată, în mod misterios, bogătașa T. Manolescu împreună cu servitoarea ei, fără a i-se fura ceva din sumedenia de bani ce-i avea în casă.

Loc deschis. *)

Declarație.

Citim în Nr. 71 al „Românului“, că barbatul de încredere **Gheorghe Popa** din Ticvaniul-mic la sinodul pentru alegerea deputaților sinodali, după ce a fost ieșit din biserică, earși s'a întors, dar cîcă fiind deja protocolul încheiat, și, deci, ne mai putîndu-l iscăli la vreme, s'a prezintat spre a-l subscrie, ulterior, la scrutinii. Declarăm aici: că prezidentul scrutinului (notar pens. Petru Popovici) și secretarul Gheorghe Lipovau inv. în Oravița n'au spus adevărul, deoarece, numitul barbat de încredere, după ce a ieșit din biserică, nu s'a mai întors îndărăt la sinod, pentru că nu i-a fost pe plac agitația celor dela primărie. Aceasta o adevărim noi și întreg sinodul. Așadar o „Progresul“, ci acești domni mistifică în mod atît de regretabil — purul adevăr, ceicea nu le șade bine. Ticvaniul-mic, la 18 April 1912.

Ioan Milovan
Gheorghe Epure.

*) Pentru cele sus cuprinse Redacțiunea nu primește răspunderea.

Bibliografie.

Cum poți deveni hipnotizator? nu credem să fie o scriere care să fie mai interesantă decît aceasta. Motivul e că se adresează tuturor celor cari vor să pătrundă în misterele hipnotismului, magnetismului animal, fascinării etc. Și nu e vorba numai de o simplă înșirare a faptelor, făcută în mod popular, despre aceasta se vorbește prea puțin în scrierea de față, ci se insistă asupra practicei hipnotismului, care poate să fie făcută de oricine, dacă îndeplinește niște condițiuni foarte ușoare. Toți cei cari se cred urmăriți de „piaza rea“, toți cei cari cred că pentru a ajunge, trebuiesc calități excepționale, se vor convinge citînd această broșură, că numai cu puține mijloace poți să ajungi cît mai departe. Această scriere e deci necesară orcu și mai ales celor cari deputează în virtejul vieții, ea le dă sfaturi și-i povățuește cu folos. Broșura a părut în colecția „Bibliotecii pentru toți“, editată de librăria Alcalay și se vinde numai cu 60 de bani.

Mulțumită publică.

Cu ocaziunea trecerii la cele eterne a iubitei noastre mame

Maria Bogdanu născ. Strimbei

am fost părtașii unor simpatii generale din partea tuturor claselor sociale. Ne simțim datorii a mulțumi, pe această cale, tuturor persoanelor și corporațiilor, cari verbal sau în scris au luat parte la durerea noastră.

Oravița-română, la 17 April n. 1912.

Familia Bogdanu.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu.**
Redactor-responsabil: **Ilie Oravițanu.**

Aviz!

Anunțăm cu onoare pe P. T. arhitecți și pe ceice își zidesc case, că am înaintat cu lucrările

Țiglăriei cu abur
din Iasenova

Încît până la finea lunii curente putem primi pre-notări de comande de țiglă de prima calitate pentru zidit și acoperișe.

Prima Țiglărie cu abur s. p. a. în Iasenova.

Albert Jancsus

primind prăvalia lui
G. Ivaskovits din strada principală
„La mîța neagră“

Își va da toată silința a menține numele bun al acestui magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, casă solidă-creștină, unde se capătă și bumbac, cîrpe, pînză și mătăsuri veritabile, cu pre uri fixe, absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru cei din jurul Orăviții încă se efeptuesc cu promptitudine.

AVIZ!

Avem onoare a aviza on. public din Oravița și jur, că

marele magazin de lemne

a lui

(BIBEL din Oravița-română lîngă gară)

a trecut prin cumpărare în proprietatea noastră

D. Draghici, S. Vițan și A. Bojincă

Ținem mare depozit în magazina centrală de lîngă gară și în filiala de lîngă biserica gr. or. rom. din Oravița-rom. cu prețuri solide de lemne de ars, scînduri, șindilă, cement de Beocsin, țiglă de acoperit și de zidit, cărbuni de lemn și totfelul de material pentru zidiri.

In speranță că ne vor sprijini toți Români, și întreg onoratul public, semnăm
Cu distinsă stimă

D. Draghici, S. Vițan și A. Bojincă.

Farmacia „La vulturul negru“

(Apoteca bătrîna)

ORAVIȚA

Fondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.
— Telefon Nr. 59. —

Roma 1911.

Paris 1911, medalia de aur.

Spiritul Mentholos — Knoblauch

preparat al farmaciei „La vulturul negru“ din Oravița, prețul dela 40 fil. până la 2 cor.
Kremă de liliie amrericană à Cor. 1.—
Pudră de liliie americană, albă, roză și crème „ „ 1.20
Săpun de liliie americană „ „ .70
Pieături pentru dinți „ „ 1.—
Picături chineze pentru dinți „ „ 70.—
Esență de liqueur. rom, preparat Knoblauch, 1 Litru à 20 fil.
Bomboane pentru tusa à 20—60 „
Esență de mușchi izlandeze specialitate engleză à Cor. 1—1.50
„ „ „ „ pentru reumă à Cor. 1.—

Leac împotriva panglicei (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbați și femei, legături pentru soboriți dela fabrice de primul rang indigene și străine.

Ceice nu s'ar găsi în depozit se câștigă prompt în 2—3 zile fără nicio cheltuială. Comande dela 6 coroane însus se trimit gratuit.

Parfumerie și preparate cozmecice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrîna“ a lui Max de Knoblauch în Oravița în ulița mare, peste drum de otelul „Coroana“.

BOURBON, cele mai bune foite cu carton pentru cigarette, libere de cenușă și igienice, se capătă în trafica mare de specialități a lui Ignățiu Feldmann în Oravița.

Asigurați-vă la banca noastră, „Transsylvania“

reprezentată prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea!

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosiască **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depășește de pe față și de pe mini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein). — Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt picăturile americane. Prețul 1 cor.

La brutarul

ILIE RADOSLAU
din Oravița-rom.

(lîngă biserica) se capătă făină bună, franzele și cornuri minunate, colaci și prescuri de măriri diferite. Serviciu prompt și culant.

La

Tipografia „Progresul“

în Oravița

se capătă

totfelul de tipărituri,
cu prețuri absolut solide.